

MAGYAR SZÁMÍTÓGÉPEK

Számoljunk velük?

Hiányzik a vásárról a hazai gyártású személyi számítógépek többsége. Ennek valószínűleg egyik oka az, hogy a komputergyártó cégek előnyben részesítik a tavaszi BNV-t, a beruházási javak szakvásárát, hiszen az igazán komoly bevezetések főként a közületek számára készülnek. Tény viszont, hogy a mikroszámítógépek viszonylag kisebb kapacitású típusaival világszerte inkább a fogyasztót „célozzák” meg. A személyi komputer egy része ma már nálunk is joggal tart igényt arra, hogy házi számítógéppé váljék, segítve a kikapcsolódást, a tanulást, a művelődést, az otthon végzett szellemi munkát. Ezért hát — legalábbis a mi megítélésünk szerint — a személyi számítógépeknek mint fogyasztási javaknak, ott volna a helyük az őszi BNV standjain is.

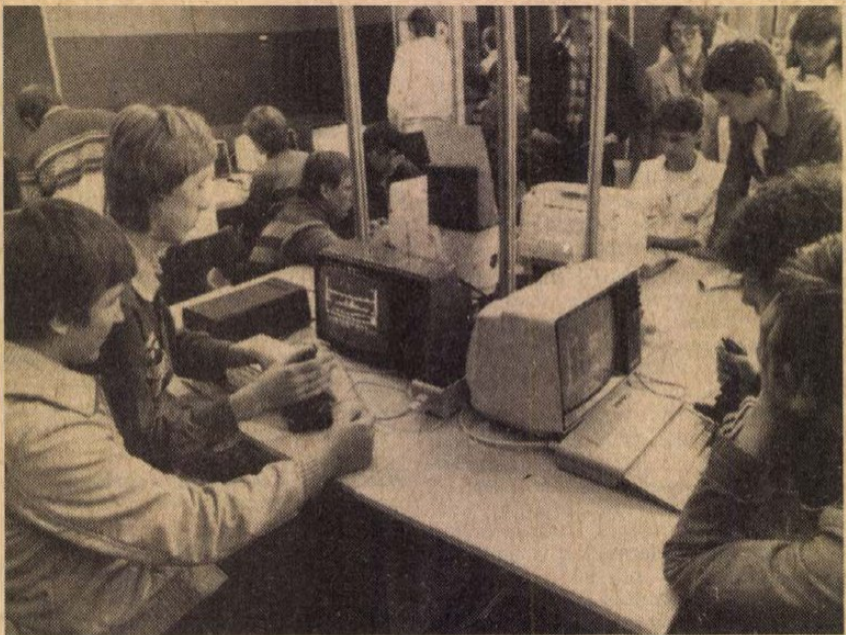
Úgy látszik azonban, hogy a gyártók közül csak kevesen osztják gondolatmenetünket, mivel csupán három hazai típus — a *Primo*, a *Home-lab* és a *Videoton* — mutatkozott be, pedig hasonló kapacitású és célú gépek gyártásával még legalább ötven kisebb-nagyobb hazai cég foglalkozik. Legalábbis a komputerszakma értői körülbelül ennyit emlegetnek. A számítógépgyártás iránti óriási érdeklődés sok helyütt abból az igen-csak naiv elképzelésből táplálkozik, mely szerint ha annak idején egy fészereben létre lehetett hozni a világ első és egyben leghíresebb hobbikomputerét, az Apple-t, akkor a gyártáshoz bizonyára itthon is megteremthető a feltételek. Szó, ami szó, fészere valóban jól el-va-gyunk látva, ám előbb-utóbb bizonyára mindenütt ki fog derülni, hogy a valódi sikerhez néhány egyéb tényezőre is szükség volna.

Lehet persze, hogy a mostani vásári komputerhiány annak a következménye, hogy a gyártók többsége végre belátta; hiába is próbálkozik, ebben a nagy világversenyben nem tud igazán labdába rúgni. Ez ugyanis már széles körben elterjedt vélekedés. Magam is beszéltem nem egy olyan szakértővel, akinek a véleménye szerint Magyarországon egyenesen be kellene tiltani a kísérletezést a számítógépgyártással, hiszen eleve reménytelen, hogy versenybe szálljunk a messze-messze előttünk álló nagy gépekkel. Azokkal a cégekkel, amelyek maguk is egyre ördöklőbb harcban próbálnak talpon maradni, de amelyek mögött óriási kutató-fejlesztő gárda, magyar szemmel nézve szinte elképzelhetetlenül nagy tőke áll. Szinte valószínűtlen, hogy hazai cég elérje azt a hardverszínvonalat, amelyet a nagyok képviselnek. A szoftverek tízezei is inkább az Atarinak, az Apple-nak, a Commodore-nak és a Spectrumnak dolgoznak szívesebben, még a jó nevű magyarok közül is, mivel a jövedelmük erősen függ az eladott programok számától.

Aztán itt van a gazdaságosság is. A legnagyobb sorozatban gyártott magyar gépek is legfeljebb néhány ezer példányban készülnek, ráadásul főképp a KGST-piacon kapható alkatrészekből, amelyek átlagosan háromszor-négyszer — esetenként tíz-szer — drágábbak, mint a tőkés piacokon kapható társaik. Ehhez hozzájön a kis szériák miatti magas rezsiköltség, így hát nem szükséges hosszasan bizonygatni, miért drágább a hazai gyártású komputer. (Egy Commodore-64-es ma Bécsben tízezer forintnak megfelelő valutába kerül. A jóval kisebb használati értékű Primo itthon drágább 16 ezer forintnál.) Drága a program is a hazai gépek számára: egy-egy alkalmazói szoftver ugyanis csak akkor adható viszonylag reális áron, ha legalább 3000–4000 vevőre lehet számítani. Ehhez viszont az adott számítógéptípusból legalább 40–50 ezernél kellene működni. Ilyen sorozatnagyságra pedig idehaza egyetlen gépnél sem lehet számítani.

Ezért tehát — hangzik a véleményem — a hazai szellemi kapacitásokat, amelyek magas színvonalát egyébként a nemzetközi mezőnyben is elismerik, nem szabadna sokfajta gépecské és a hozzájuk tartozó szoftverek előállításával szétforgácsolni, hanem a nagyon is jól kitalált és már bevált külföldi számítógépek hazai adaptálásának, elterjesztésének szolgálatába kellene állítani. Csak így remélhetjük, hogy nem maradunk le behozhatatlanul a nemzetközi színvonalról.

Nos, ha az ember végigjárja a hazai gyártókat, egészen másfajta vélekedést hall, és azért ezekre érdemes odafigyelni. Azt mondják, ha igazán meg akarjuk érteni, meg akarjuk ismerni a fejlett technikát és technológiát, akkor bizonyos mértékben magunknak is végig kell kinlódunk a „szülés” néhány olyan

Srácok és Primók a vásáron.

MIKÓ LÁSZLÓ FELVETELE

fájdalmát, amin a vezető cégek fejlesztői is keresztülmentek. Mondják továbbá: kis ország vagyunk ahhoz, hogy a nagy komputer- és szoftvergyártó cégek a mi kis speciális problémáinkkal törődjenek, tehát nem várhatjuk el tőlük, hogy olyan programokat készítsenek a számítógépekre, amelyek csak a magyar felhasználókat érdeklik. De hát ami a fő érv, s amire tényleg nincs mit mondani: számítógépet és hozzá való szoftvert gyártani Magyarországon — a hiány által felkorbácsolt magas árak miatt — még így is gazdaságos, még így is megéri.

Sőt még fejlesztésre is telik. A Primo típust gyártó MTA-SZTAKI COSY Műszaki Fejlesztő Leányvállalat például éppen a vásáron mutatja be a színes Primót, amelynek már a billentyűzete is új. A Home-labot gyártó dombóvári Color Ipari Szövetkezet is új géppel jelentkezik. És úgy látszik, a nagyok közül is akad, aki jó üzletet lát a mikroszámítógépekben, mert a Videoton is előrukkolt saját fejlesztésű komputerével, amely immár nem csupán ígéret, működik is. Ára is van, 19900 forintba fog kerülni az alapgép, amely húsz kilobájt ROM és 32 kilobájt RAM kapacitással, billentyűzete magyar karakterkészlettel. A prospektusában található adatok arra utalnak, hogy a géppel a rendkívül erős nemzetközi mezőnyben sincs szégyenkeznivalónk. Az ígéretek szerint a Videoton tv-komputerből az idén 2000 készül, jövőre pedig tízezerre kívánják felfuttatni a kapacitást. Ha lesz igény.

Mert hát ez a gép is dupla annyiba kerül, mint a körülbelül hasonló tudású márkás mikroszámítógépek — odakint. A tendencia viszont itthon is az, hogy ahogy enyhül a hiány, úgy esnek az árak. A Commodore-64-es például fél évvel ez-

előtt még hatvanezer forintba került, most már akad olyan üzlet, ahol fele ennyire „méri”. És ha majd lemege húszezer forint alá — márpedig ez nem is olyan sokára, és könnyen előfordulhat — akkor vajon akad-e majd vevő a magyar gyártmányú számítógépekre?

Mivel az üzlet a fentiek miatt igen kockázatos, a gyártók igyekeznek lehetőleg kevés tőkét beleoljni a mikroszámítógépgyártásba, ami tovább rontja versenyképességünk esélyeit. Baj továbbá az is, hogy elkésés és tökeszegényen — a jelek szerint — mi is megismételjük azokat a hibákat, amelyeket az előttünk járó gyártók és fejlesztők már elkövettek. Így például minden fejlesztő és gyártó szinte kizárólag csak az alapgép előállításával foglalkozik, a nélkülözhetetlen tartozékokkal és perifériákkal senki sem törődik. Semmiféle együttműködés sincs a különböző gépek fejlesztői között, így ezek a komputeres egyáltalán nem illeszthetők egymáshoz, tartozékaik, szoftverjeik nem csereszabatosak, aminek a következménye a teljes káosz a hazai számítógéppiacon. Abban is egyöntetű a fejlesztők és a gyártók véleménye, hogy egymás közti versenyük gyakorta nem tiszta eszközökkel folyik, így félt, hogy nem az a gép marad versenyben a porondon, amelyik jobb, hanem az, amelyiknek több a keresztapja.

Mindezekről a gondokról mit sem tudnak azok a gyerekek, akik a vásáron most ismerkednek a Primo gépeken a számítástechnika új, titokzatos és legtöbbször vonzó világával. Ők majd — ha megnőnek — a világ legtermészetesebb dolgaként fogják használni az akkori idők komputereit. Vajon lesz-e majd e gépek között magyar gyártmány?

Karcagi László

Csehszlovákia részvétele a vásáron

(Munkatársunktól.)

Nagy értékű üzletkötésekről, sikeres csehszlovák részvételtől tájékoztatta az újságírókat pénteken *Pavel Tarábek*, a csehszlovák kiállítás igazgatója. Mint mondta, mintegy 71 millió rubel értékű szállítási szerződést kötöttek a vásáron a csehszlovák cégek magyar vállalatokkal, százalékkal többet, mint a tavalyi őszi BNV-n. A kiemelkedő

forgalomban nem csekély szerepet játszottak az árucserüzletek. Az üzletkötéseken kívül azonban, nagy jelentősége volt a csehszlovák és magyar szakemberek megbeszéléseinek, kapcsolataik elmélyítésének. Mintegy 120 csehszlovák szakember érkezett Budapestre, a BNV-re, s a tárgyalások eredményeként sikerült megállapodniuk az összességében rekordértékűnek számító üzletekben.

Újdonságok az NDK-pavilonban

Hazánk harmadik legnagyobb kereskedelmi partnere, az NDK — erősödő kapcsolatainkhoz méltó módon — színvonalas és gazdag áru-bemutatóval vett részt a BNV-n. Miután a minap írták alá Berlinben hazánk és a Német Demokratikus Köztársaság közötti 1986–1990. évekre szóló 10 milliárd rubelre áruszállítási kereskedelmi egyezményt, a látogatók fokozott érde-

klődést tanúsítottak a kiállított újdonságok iránt. Az exportáló NDK-beli vállalatok ugyanis zömében olyan termékeket hoztak el Budapestre, amelyek elősegíthetik a kétoldalú forgalom növelését. Figyelmet kellették az új kiképzésű gépkocsik, de sikerük volt a háztartási munkát megkönnyítő technikai termékeknek és a lakberendezési cikkeknek is.

A NAP ESEMÉNYEIBŐL

látogatók nagy számából és az érdeklődésből ítélve tetszést aratott mind a szakemberek, mind a fogyasztók körében.

A nap további programjaként sajtótájékoztatót tartottak a lengyel és a brazil kiállítók. Az Ipari Minisztérium vegyipari és gépipari napot rendezett, ahol a gyártók és a kereskedők arról tanácskoztak, hogy melyek a legközelebbi teendők a lakosság jobb ellátása érdekében. A konferencia-központban kiosztották a *Fogyasztók Országos Tanácsának* díját is.

A vásár megnyitása óta péntek estig mintegy 500 ezren keresték fel a BNV-t. Szombaton és vasárnap délelőtt 10 óráig zárásig ismét a nagyközönségé a vásár.

Arad üzenete

Bevégeztetett. Világos, majd az október elejéig kitartó Komárom várának feladása után a szabadságharc elfogott vezetőire golyó, bitófa, katonaira börtön, várfogság, kényszertoborzás várt. Ausztria és Csehország hírhedt fegyházai megteltek a magyar szabadságharc harcosaival, s hontalanok ezrei bolyongtak a világban, kik nemrég még oly büszkén mondhatták: magyar vagyok. Az itthon maradtakra rászakadtak a zaklatások, a nemzet a győztes ellenforradalom megtört bosszúját szenvedte. A történelmi alkalom tovatűnt, pedig már majdnem megadatott, hogy önerőből, széles nemzeti összefogás alapján vívjuk ki a társadalmi haladással párosult nemzeti önállóságot, miközben valamenynyire is összhangban rendezzük közös dolgainkat a szomszéd népekkel.

Egy évvel előbb még ránk figyelte a világ. Engels írta: „Az 1848-as forradalmi mozgalomban először merészelt egy, az ellenforradalmi túlerőtől körülvevett nemzet a gyáva ellenforradalmárokkal dühével szembeállítani a forradalmi szenvedélyt... Tömegfelkelés, nemzeti fegyvergyártás, bankjegyek kibocsátása, rövid úton elbánás mindazokkal, akik a forradalmi mozgalmat gátolják, a forradalom permanenciájában, egyszóval, a dicső 1793-as esztendő minden főbb vonását megtaláljuk a Kossuth által felfegyverzett és fellelkeltett Magyarországon.” A bécsi kormány 1848. október 6-án csapattesteket akart a magyar forradalom ellen küldeni. A bécsi diákok, munkások, iparosok állítottak a katonaság útját, majd megtámadták őket. A felkelés győzött, a kormány Olmützbe menekült...

És egy évvel később, 1849. október 6-án hajnalban a pesti Újépület udvarán kivégzik Bathányi Lajost, az első független, felelős magyar kormány elnökét. Ezen a szomorú, sötét, esős haj-

nalon indult utolsó útjára az aradi vár börtönéből tizenhárom honvéd tábornok is. Vértanúink. Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Knézhik Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen-Westerburg Károly, Nagy Sándor József, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, Vécsey Károly a jövőnek ment elébe, amikor a nemzeti színű lobogó alá állt. Ahogyan Aulich írta 1849 nyarán: „Harcunk nem a nemzetiség, hanem a közsabadság harca az abszolutizmus ellen. Győzelmeink elődiadalai a világszabadságnak... Kik sorainkban küzdenek közczélunk, a szabadság mellett, akármeltyik nemzetbeliek legyenek, mindnyájan testvéreikül tekintendők.”

Sokat mondanak ezek a szavak! A magyar szabadságharcban egymásra találtak magyar, szerb, lengyel, osztrák kismesek, arisztokraták, polgárok és nincstelen parasztok. A kor mércéje szerint forradalmi volt ez az összefogás, ez az internacionalizmus. Az abszolutikus, feudális elnyomás ellen harcoltak, a függetlenségért, a társadalmi haladásért. A világszabadságért. És a hit, a kitartás, az emberi tisztesség, a halálig vállalt következetesség mellett ez még a mának szóló üzenet. Ezt nem mosta el a kiontott vér, nem törölte ki a hőhár a nemzet emlékezetéből. Haynau hiába jelentette ki gögösen, hogy egy évszázadig nem lesz forradalom Magyarországon, a történelem megcáfolta.

Holnap az aradi tizenháromra és a többi hőse emlékeznünk, fejteket hajtunk, s elgondolkodunk példájuk időszerűségén. Gáspár András honvéd tábornok, a tizenhármak rabtársra, kinek Haynau megkímélte életét, írta később: „En napokig úgy éreztem magamat, mintha valami mocskos esett volna rajtam, hogy nem valék közöttük.”

Borbás Katalin

Megemlékezések az aradi vértanúkról

Pénteken országosra tegemlékeztek az aradi vértanúk napjáról: 136 éve, 1849. október 6-án végezték ki a magyar szabadságharc 13 hős tábornokát.

A fővárosban az általános és középiskolák diákjai osztályfőnöki és történelemórákon, illetve úttörő- és KISZ-összejöveteleken idézték fel az 1848–49-es forradalom és szabadságharc kimagasló alakjainak, katonáinak küzdelmeit. A XX. kerületi Lázár utcai általános iskoláról az úttörők rajgyűléseken emlékeztek meg Lázár Vilmosról, a csapat névadójáról. A IX. kerületi Bakáts téri iskolások, a Patrona Hungariae gimnázium tanulói a Haza-

fias Népfront kerületi bizottságának képviselőivel közösen koszorút helyeztek el Knézhik Károly emléktábláján. A Bathányi Lajos Általános Iskola diákjai osztályfőnöki órákon és az iskolarádió műsorában emlékeztek meg a szabadságharc mártírjairól, majd a tanulók megkoszorúzták a Bathányi-örökmécsést.

Az aradi vértanúkra emlékeztek pénteken Gödöllőn is, ahol a Török Ignác Gimnázium és Ovónoképző Szakközépiskola diákjai a város vezető testületének jelenlétében emlékműpénzügyükön megkoszorúzták névadójuknak, a szabadságharc vértanú honvédtábornokának szobrát. (MTI)

Az Országgyűlés terv- és költségvetési bizottságának ülése

Az Országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága Bognár József elnökletével pénteken kibővített ülést tartott a Parlamentben. A testület tagjai, valamint más országgyűlési bizottságokból megjelent képviselők megvitatották a Magyar Népköztársaság 1984. évi költségvetésének a végrehajtásáról szóló jelentést.

A szokásoknak megfelelően először az ülésen megjelent más országgyűlési bizottságok képviselői összegyűjtötték a testületi üléseiken elhangzott észrevételeket. Az egyes bizottságok nevében felszólaló egyöntetűen elfogadásra ajánlották az 1984. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot.

Stadinger István, az építési és közlekedési bizottság elnöke egyebek között felhívta a figyelmet arra, hogy a tavalyi költségvetés végrehajtásáról szóló előterjesztéshez készített jelentésekben nem kaptak kellő nyomatékot azok a gondok, amelyek az elmúlt évben jelentkeztek. Pesta László, a szociális és egészségügyi bizottság elnöke kifejtette, hogy állampolgáraink egészségi állapotja általánosságban rosszabb, mint az kívánatos lenne. Bölcsény György, a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság titkára arról számolt be, hogy üléseükön a tavalyi költségvetés végrehajtásában meglevő, ám már a jövőre vonatkozó tapasztalatokat foglalmazták meg.

Hellner Károly, a kereskedelmi bizottság titkára rámutatott, hogy az ellátás színvonalára tavaly meglevő volt, bár az iparcikkgazdaságban néhány helyen hiányosságok mutatkoztak. Elmondta, bizottságuk ülésén megkülönböztetett figyelmet fordítottak a tüzelőellátás kérdése-

re, annak megnyugtató megoldására. Varga János, a mezőgazdasági bizottság tagja hangoztatta, hogy 1984-ben jelentős eredmények születtek a gabonatermelésben, ám az állattenyésztésben már gondok mutatkoztak. A vendéghozzászólókat követően — mivel más bizottságoktól nem volt a tanácskozásnak részvevője — Horváth Lajos (Baranya megye), a terv- és költségvetési bizottság titkára is arról szólt elsőként, hogy a tanácsok tavalyi ki-egyensúlyozottan, nagy felelősséggel gazdálkodtak. Ám a tőlük hivatalosan elvárható megtakarítások már a működési, az ellátási feladatok rováására mentek.

A vitában felszólalt még Csöndes Zoltán (Budapest), Puszkás Sándor (Heves megye), Szabó Kálmán (Budapest), Devcsics Miklós (Nógrád megye), Novák Béla (Pest megye), Antal Ferenc (Veszprém megye).

Az elhangzott véleményekre, kérdésekre Rác Albert államtitkár, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnöke, Hoós János országos tervehivatali államtitkár, Szakali József, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke, Madarasi Attila pénzügyminisztériumi államtitkár válaszolt. A KNEB egyébként most első ízben nyilvánított véleményt a költségvetés végrehajtásáról. Ezt a népi ellenőrzésről szóló 1984. évi II. törvény teszi lehetővé, amely előírja, hogy a KNEB gazdasági és társadalompolitikai szempontból fontos kérdésekben adjon véleményt a Minisztérium részére, a költségvetést és a zárszámadást megállapító törvényjavaslathoz.

Az ülés Bognár József zárszavával ért véget. (MTI)